

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

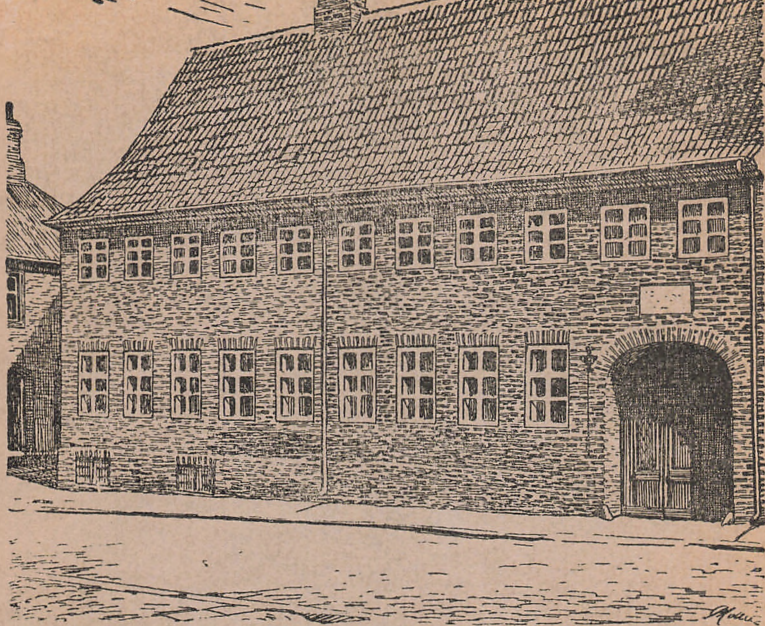
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fra Roskilde Museum.

1938.

VI

Fra Roskilde Museum.

1938.

VI

ERH. FLENSBORGS BOGHANDEL
ROSKILDE

INDHOLD:

<i>Chr. Christensen: Slægten</i> Sveistrup og Roskilde.....	3—20
Liste over Gaver til Roskilde Museum	21—25

ROSKILDE TIDENDES
BOGTRYKKERI

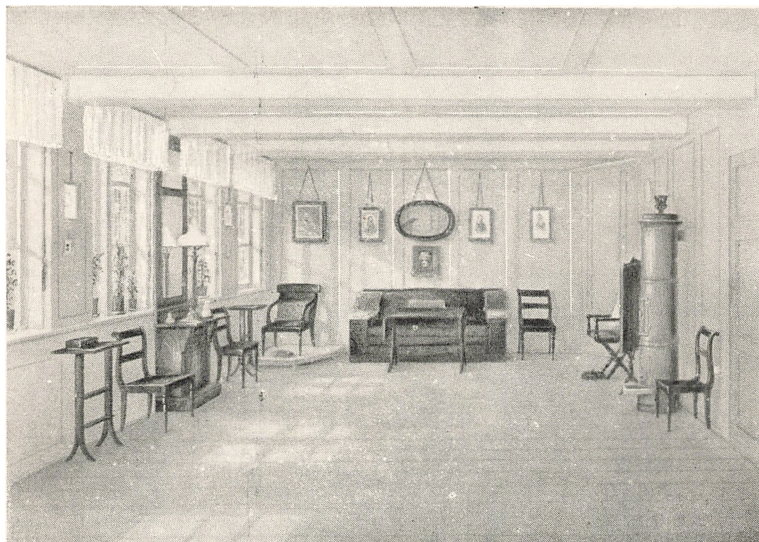
SLÆGTEN SVEISTRUP OG ROSKILDE

HANS SVEISTRUP: DAS GESCHLECHT SVEISTRUP

EN ANMELDELSE AF
CHR. CHRISTENSEN

Kaptajn Svestrup.
(Brystbillede efter Maleri af Jac. Kornerup. 1853).

Interiør fra „Prindsen“ 1858. Tegnet af L. Møller.

En Prindsestue vel —
men slettes intet Slot;
man leve kan dog der
gemytlig og godt.

Interessen for slægtshistoriske Studier er gammel i denne By. For det daværende borgerlige Aristokrati udarbejdede og udgav Overlærer F. E. Hundrup i 1851 „Stamtavler over fire Roeskildske Familier Borch, Bruun, Brønninge og Kornerup“, der for en Del hviler paa forskellige af Kantor Christopher Gjessing over disse Familier i Aarene 1775 til 1785 skrevne Stamtavler. Med Henblik paa Familielegaterne og efter Opfordring fra Legatudvalget udkom i 1910 „Stamtavle over Familierne Brünnich, Brünniche og Brønninge“ ved Johannes Brønninge, og i 1913 udgav Ekspeditionssekretær N. C. Christensen „Stamtavle over Købmand i Roskilde Peder Kornerups Efterkommere indtil Begyndelsen af 1913“. Disse Stamtavler er alle meget paaskønnede og flittigt brugte af Lokalhistorikere.

De talrige Lengnick—ske Stam-tavler berører ogsaa mange Familien med Tilknytning til Roskilde, og endelig er der i vore Dage ikke faa Familier af Borger- og Bondestand, der har ladet udarbejde Stamtavler.

Slægts-Udredning eller, med et fremmed Ord, Genealogi er en af Historiens Hjælpe-Videnskaber, men iøvrigt anvendt i mange Forhold, f. Eks. Arvesager, Arvelighedsforskning, Eugenik m. m. Slægtsforskeren søger sine Kilder mangfoldige Steder, Kirkebøger, Skiftedokumenter, de forskellige statslige og kommunale Administrationers Arkiver, trykte Kilder og Familieoptegnelser — disse sidste maa hyppigst anvendes med megen Kritik.

Genealogiske Oversigter udarbejdes og udgives som Regel enten som Anetavler eller Stam-tavler.

Anetavler gaar ud fra een Person og gaar tilbage i Tiden og opfører alle Forfædre: 2 Forældre, 4 Bedsteforældre, 8 Oldeforældre o. s. v. At man har 16 Aner, vil altsaa sige, at alle de 16 Tipoldeforældre kendes. I borgerlige Slægter naar man i Øjeblikket

sjældent længere tilbage, ofte end ikke dertil. I adelige Slægter kan Aarne i mange Tilfælde føres længere tilbage. Hvor f. Eks. en Persons Fader og Moder er Fætter og Kusine, opstaar der Anetab, navnlig almindelig i fyrstelige Anetavler, idet 2 af Forældrenes 4 Bedsteforældre, og altsaa alle disses Forfædre, er fælles.

Stamtavlen opføres med ældst kendte Led og gaar frem i Tiden, idet alle Stamfaderens Efterkommere angives. Ofte er, navnlig tidligere, blot udarbejdet Stamtavler med mandlige, agnatiske Led. I vore Dage medtages som Regel ogsaa de kvindelige, kognatiske, Led.

Stamtavler, der udgives, forsynes tit med Biografier og betegnes da ofte Slægtebog. Endelig skal oplyses, at der er forskellige Principper for Formen for Opstillingen af en Stamtavle.

Professor, Dr. Hans Sveistrup, Bibliotheksrat ved det prøjsiske Statsbibliotek i Berlin, har som Privattryk udgivet „Das Geschlecht Sveistrup“. Den er baade Anetavle („Ahnen“), Stamtavle („Nachfahrenlisten“) og

Slægtebog („Nachrichtensammlung“). Dette sidste Afsnit synes at skulle fortsættes, og Værket er saaledes ikke afsluttet, bl. a. mangler da ogsaa et bebudet Register over Personnavne og Stednavne.

Det er et overmaade grundigt Arbejde, der foreligger i denne Bog. Sine Aner fører Dr. Sveistrup langt tilbage, mange Led efter de 16 Tipoldeforældre, med omhyggelige Henvisninger til Kirkebøger og andre Kildesteder. Men allerede ved Tipoldeforældrene er der en Brist. Oldefaderen, Præstesønnen fra Levring ved Viborg, Premierløjtnant ved Dronningens Livregiment Fr. Joh. v. Sveistrup laa i 1809 i Kantonnement i Gabrielsminde paa Sydlolland. Her lærte han i den nærliggende Gloslunde Præstegaard Frøken Marianne Wille at kende. Det blev til Kærlighed og derefter Ægteskab, men inden Tilladelse til dette kunde gives, maatte der skrives mange Papirer. Marianne Wille kunde nemlig ikke fremskaffe sin Daabsattest. Hun kendte Fødested, Fødselsaar og Fødselsdag, men vidste om sin Fader kun, at han var afdød

Kaptajn i hannoversk Tjeneste. Paa Grund af Krigsurolighederne i hendes Fædreland var det hende ikke muligt at fremskaffe Daabsattesten. De unge Mennesker fik dog endelig Tilladelse til at gifte sig, men i Anetavlen er der det Hul, at vel er Marianne Willes Fader opført som afdød Kaptajn, men hans Hustrus Navn er det ikke lykkedes Stamtavlens Forfatter at konstatere. Derimod gaar han i andre Led meget langt tilbage, helt til det femtende Aarhundrede.

Slægtsnavnet Sveistrup er som saa mange andre danske Slægtsnavne oprindelig et Stednavn. Der er tre Landsbyer af dette Navn. Den ene af dem ligger i Dover Sogn, omtrent 8 Kilometer nordvest fra Skanderborg. Fra denne Landsby stammer Slægten Sveistrup, der har Tilknnytning til Roskilde, saa langt som den kan føres tilbage paa Mandssiden, sikkert til Hjælpedegnen i Dover og Veng Jens Hansen og hans Hustru. Alerede deres Børn tager Slægtsnavnet Sveistrup. Forfatteren gør udtrykkelig opmærksom paa, at der eksisterer og blomstrer andre Slægter med samme Slægts-

navn, men der bestaar ikke noget Slægtskab imellem dem. Det gælder saaledes den Slægt, hvortil Præsten H. Sveistrup og Politikeren, Birkedommer Poul Sveistrup hører; den har forresten ogsaa sin Stamtavle. Dr. Sveistrup foreslaar, at man for at skelne de to Slægter af samme Navn, kalder den ene Sveistrup-Galten, den anden, den, hvortil han selv hører, Sveistrup-Dover.

For Roskilde er der adskilligt af Interesse. Forfatteren er fortrolig med de gamle kendte Værker af Rektor Bloch, Overlærer Behrmann og Professor Jac. Kernerup og yngre Arbejder af A. Fang og Chr. Christensen. Selvfølgelig kender han alle de grundlæggende genealogiske og personalhistoriske Værker, og han har arbejdet og hentet sit Stof fra Kirkebøger og andet Materiale i alle vore Arkiver.

Fra Behrmann vidste man, at en Sveistrup i 1783 købte Sukkerhuset i Olsgade, hvor Roskilde Museum nu har til Huse, og fra Slægtstradition gennem Kaptajn Sveistrups Dattersøn, Janus Poulsen, at der var Familiebaand mellem denne Sveistrup og Kaptajnen

i Prinsen. Nu oplyses det, at Kaptajn Sveistrups Far var Fætter til den Frederik Christian Sveistrup, der har ejet Sukkerhuset.

F. C. Sveistrup var født i Paasken 1758 i Nibe, hvor hans Far samme Aar var bleven Kordegn. Han var Sekretær i Københavns Forligelseskommission og har udgivet „Forordninger, Placater, Rescripter og Collegialbreve henhørende til Forligelsesvæsnet i Danmark, Norge, Island og de danske Øer i Vestindien“; Bogen udkom i 1806 i 2den Udgave. Han blev gift i Aalborg i 1813 med Anna Johanne Østerild, der var født i Aalborg 1782 og døde 1829 i København. Selv døde han som Kancelliraad i København den 11. August 1832.

F. C. Sveistrup var Søn af Johan Jensen Sveistrup. Broder til ham var Stadsbedemand i København Niels Sveistrup, født 1714, død 1800, Fader til Christian Sveistrup, født 1757, død 1791, der igen var Fader til Kaptajn N. C. Sveistrup i Prinsen.

— — —

Om Kaptajnens Efterslægt oplyser Stamtavlen følgende:

20. November 1817 blev han

gift med Agathe Johanne Hansen, 1787—1860, Slægtning og Plejedatter af Madame Anne Marie Rosted, født Borch. Først fødtes dem to Drengbørn, der begge døde som ganske smaa. Derefter Datteren Hanne Lemmine Marie, født 17. April 1828 i Roskilde, død 13. Februar 1900 sammesteds, gift 27. Maj 1848 med Manufakturhandler i Roskilde Janus Chr. Poulsen, født 1826, død 1859.

Deres Børn var Agathe Nielsine Caroline Poulsen, født 1850, død ugift i Roskilde 1915, Alfred Sveistrup Poulsen, født 1854, død som Biskop i Viborg 1921, og Bogholder Janus Chr. Poulsen, født 1859, død ugift i Roskilde 1936.

Biskop A. S. Poulsen, fra 1880 Præst i Roskilde, 1883 Slotspræst i København, 1886 Lic. (Dr.) teol., 1896 Domprovst i Roskilde, 1901 Biskop i Viborg, blev i 1881 gift med Domprovst Gudes Datter. Karen Marie, født 1853, død i 1929 i Roholte Præstegaard hos sin nedennævnte Søn, Præsten H. M. S. Poulsen.

Biskoppen havde fem Børn. Ugift er Sønnen, Pastor Harald

Martin Sveistrup Poulsen, født 1883, der siden 1937 bor som Pastor emer. i Charlottenlund, og Sønnen, Læge i København Axel Poulsen, født 1884. En tredje Søn, Otto Gude Poulsen, født 1886, døde allerede Aaret efter. Yngste Barn er Datteren Sigred Michala Poulsen, født 1893, gift 1921 med Sekretær Svend H. E. Gemzøe, København. De har ingen Børn. Biskoppens ældste Barn er Datteren Emma Dorothea Poulsen, født 19. April 1882 i Roskilde, gift 1907 med nuv. Kontorchef i Undervisningsministeriet Cai Ditlev Hegermann-Lindencrone, født 1881. De har to Børn, en ung Søn Johan Henrik H.-L., født 1924, og Datteren Vibeke Hegermann-Lindencrone, f. 1913, gift 1934 med Henrik Bang, født 1907, Gaardejer, Gammelgaard, Veddelev. I dette Ægteskab er ingen Børn.

Der er mange, der bliver gamle i denne Gren af Slægten Sveistrup, men der fødes faa Børn i den, og den gamle Captajn Sveistrups eneste direkte Efterkommer, der har Udsigt til at forplante Slægten videre, er altsaa de to unge Hegermann-Lindencrone'r.

Bloch har i sin Skolehistorie (4. Hefte, 1846, Side 6) blandt dem, der 1650 dimitteredes fra Roskilde Skole, Severinus Severini. Stam-tavlen oplyser, at hans fulde danske Navn er Søren Sørensen Hof-man(d), der levede og døde som Præst ved Stavanger; han havde en Datter, der blev gift med Køb-mand og Kirkeværge i Stavanger Kristen Lauritzen Hildman, hvis Datter blev gift med den foran nævnte Johan Jensen Sveistrup, Kordegn i Nibe.

— — —

Stamtavlen oplyser, hvad Trap-ikke har, at i Kr. Hyllinge Kirke ved Roskilde ligger begravet Lis-beth Mikkelsdatter Sehestedt, født 1555, gift 1579 med Niels Verner-søn Parsberg til Sandbygaard. Han døde 1592, hun levede endnu 1614 og har efterladt nogle Op-tegninger, som Dr. Gustav Bang har offentliggjort i Personalhisto-risk Tidsskrift.

— — —

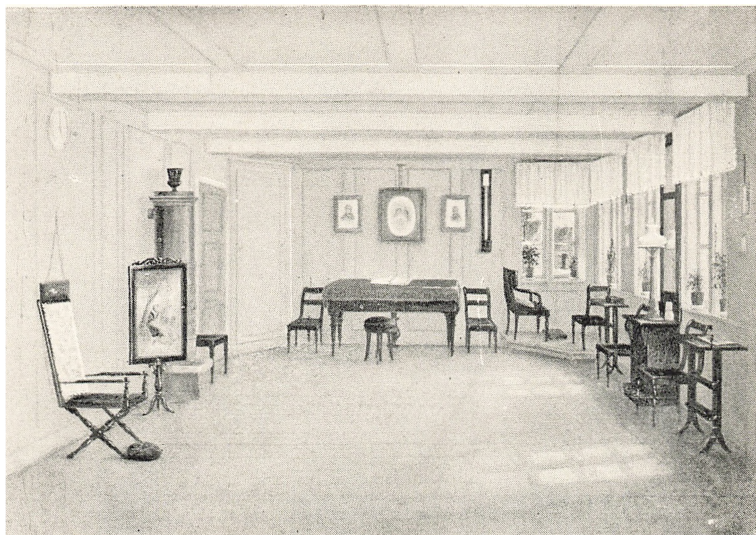
Roskilde Museum har opbevaret adskillige Minder om Kaptajn N. C. Sveistrup, bl. a. hans Uniform som Chef for Borgervæbningen,

hans af Jac. Kornerup malede Portræt og de to henrivende Tegninger af Malermester, Tegnelærer L. C. T. Møller med Billeder af Kaptajnens Dagligstue og et Par morsomme Verslinier. Dr. Sveistrup kender fra Besøg i Roskilde alt dette og har været i baade brevlig og personlig Forbindelse med Roskildefolk om sin Slægts Tilknytning til Ejen. Han viser i sin Slægtsbog store Evner som Genealog, og hans store Flid vil komme mange Forskere og Samlere til Nytte. Med Interesse vil man vente Fortsættelsen og Afslutningen af Arbejdet.

Janus Poulsen var godt klar over, at f. Eks. Præsten Hans Sveistrup ikke hørte til hans Slægt. Derimod erindrede han fra sin Bedstefars Hjem i „Prinsen“ blandt Familiegæster en kgl. Kapelmusikus Sveistrup. Ogsaa her har han husket rigtigt. Det var Violinisten, kgl. Kapelmusikus E. L. A. Sveistrup, om hvem Stamtavlen oplyser, at han var født 1812 og døde 1897; hans eneste Barn, en Datter, døde allerede i 1871.

Af Slægten Sveistrup fra Dover bor nu ingen her i Landet, der

bærer det gamle Familienavn. Paa Mandssiden er den altsaa uddød som dansk. Derimod blomstrer den i Nordtyskland og i Amerika, og de nærmeste danske Slægtninge, foruden førnævnte Hegermann-Lindencrone, er Familierne Brummer, Fejlberg og Nutzhorn.

Interiør fra „Prindsen“ 1858. Tegnet af L. Møller.

Her seer I jo hel grant
den gamle Prindsestue,
hvor evnligt tuller om
Captainen og hans Frue.

Gaardinteriør fra „Prindsen“ 1870.

LISTE OVER GAVER TIL ROSKILDE MUSEUM

Anlægsgartner A a g e N i e l s e n,
Kamstrup: 1 Kalender 1837.

Morten K n u d s e n, Regnemark pr.
Borup: 1 hjemmevævet Sæk med paa-
malede Bogstaver.

Førstelærer R a v n m a r k, Rye: 1
Togbillet fra den nedlagte Hornsher-
redbane.

Fru Karen E r i k s e n, Stenbakke-
gaard, Gadstrup: 1 Par strikkede Van-
ter, 1 trekantet Huenakke, 1 Forklæde,
1 Tørklæde, 1 grøn Vadmel's Nederdel,
2 Skudsmaalsbøger, Kokoppe-Attester
1817.

Portner C l a u s e n, Palæet: 1 Sten-
økse.

Enkefru H a b e r s a a d t, Meyercrone
Stiftelse: 1 hvidmalet Empire Ur med
Forgyldning.

Frk. Maren P e t e r s e n, København:
1 sort Trøje og Vest, 1 udsyet Hede-
bokrave, 2 Linninger.

Husmand J e n s A n d e r s e n, Øde
Hastrup: 1 Gardehusar-Pibe, 1 Avis-
holder, 1 Halmkurv.

Carl A n d e r s e n, Øm: 1 Bibel 1855.
Paa Forsatsbladet er skrevet: Dette er
en Erindring om Alexandra og Dagmar
til Danmark, den 24. December 1859.
Til vor gode lille Karen (Giverens Bed-
stemoder).

Garveriarbejder G. M o n s o n: 5
gl. Mønter.

Andr. Jacobsen, „De gamles Hjem“. Sct. Jørgensbjerg: 1 forgyldt Flødeske (1856), 1 Broderi.

Købmand C. M. Nielsen, Hvalsø: 4 Fotografier.

Gl. Roskilde Amts selskabelige Forening: Foreningens Fane fra 1878.

Købmand Johan Aarestrups Bo ved Landsretssagfører Carl Skou: 1 Tegning af Stadskaptajn Johan Jacob Aarestrup, 1 Maleri (Dame) 1839.

Roskilde og Omegns Fællesbageri: Fotografier af dets Stiftere.

Frk. Lissi Blomgaard-Andersen: 1 Silke-Daabshue.

Hovedarkivar Hjorth-Nielsen. København: Forordning af 1804 om Befordringsvæsenet i Danmark med Laugs-Artiklerne af 1824 for Roskilde Bys Vognmandslaug.

Digteren Aage Matthison-Hansen, Vanløse: Originalmanuskript til Organist H. Matthison-Hansens „Romancer“ (bl. a. „Roskilde“ af Inge-mann).

Herman Andersen, Kirke Hyllinge: 1 Silkevest.

Roskilde og Omegns Fugleskydnings-selskab: Festskrift ved 150 Aars Jubilæet.

Gundsøjlille og Omegns Brugsforening: Festskrift ved 50 Aars Jubilæet.

Fru Hansen, Svendsvej 10: 1 Trækkrus, 1 Ølbimbel 1807.

Fru Domkantor Bangert: 1 Tegning af Prof. I. Kornerup, 1859: Ved Ladegaardsmøllen, givet Maleren Hans Friis af Kornerup. 1 udsyret Hedebo-krave.

Anonym: 1 Sølv-Pibekradser, 1 gl.

Alenstok, 2 runde Trædaaser (brugt til Penge).

Fru Elm, Valby: 1 Par strikkede Uldstrømper, Overtræksærmer, fileret Pose, Kniplings Sjal.

Anna Larsen, Greve: 1 firkantet Hedebosyning.

H. P. Øllgaard-Jensen, København: 1 Fotografi af Bredgade ca. 1890.

Frk. Kirsten Larsen, Gl. Ishøjgaard: 1 Vindepind med løs Ring.

Murer Carl Johansen, Allehelgens gade 27: 1 Træsnit.

Fru Frandsen, Clermontgade 11: 1 Vindepind med løs Ring.

Christensen, Gormsvej: 50 gl. Metalknapper.

Murer P. Nielsen, Kamstrupsti: 1 „Gudelig Længsel“, 1738.

Fru Lektor Aarsdal, Nykøbing F: 1 Fotografi af Frk. Gardes Skole 1886

Desuden har Museet erhvervet 3 Malerier af J. C. Gottschalck med Motiv fra Roskilde Havn, Klostermarken og Vor Frue Kirke.

— — —

Roskilde Museum beder alle Giverne modtage vor bedste Tak. Gaver modtages af alle Bestyrelsens Medlemmer, lettest ved Henvendelse til Museets Leder. Boghandler A. Flensborg (Tlf. 1046). Museet er aabent hver Dag Kl. 2—4. Helligdage desuden 10—12. Medlemskort (mindst 2 Kr.), der faas hos Boghandler Flensborg og hos Opsynet paa Museet i Besøgstiden giver gratis Adgang for Medlemmer med Hustru og Børn hele Aaret i Besøgstiden.